

Framtidenkoncernens årliga uppföljning inom den ekologiska dimensionen - verksamhetsåret 2023

Bostads AB Poseidon

Innehållsförteckning

1	Inledning	4
2	Målområde Giftfritt	5
2.1	Giftfritt	5
2.1.1	Andelen byggvaror och produkter i loggböckerna i Byggvarubedömningen som har totalbedömningen rekommenderas eller accepteras ska öka (Nyproduktion & Renovering)	5
2.1.2	Antalet kemiska produkter med utfasnings- och prioriterade riskminskningsämnen som används i egen regi ska minska (Drift & skötsel)	6
2.2	Beskrivning av genomförda åtgärder	6
2.3	Beskrivning av effekt och resultat	6
2.4	Analys av effekt och resultat	6
2.5	Förslag till utveckling och förbättring	7
3	Målområde Klimatneutralt	8
3.1	Minskad klimatpåverkan	9
3.1.1	Klimatneutralt – Minskad klimatpåverkan	9
3.1.2	Beskrivning av genomförda åtgärder	10
3.1.3	Beskrivning av effekt och resultat	10
3.1.4	Analys av effekt och resultat	10
3.1.5	Förslag till utveckling och förbättring	10
3.2	Energieffektivisering	11
3.2.1	Klimatneutralt – Energieffektivisering	11
3.2.2	Beskrivning av genomförda åtgärder	12
3.2.3	Beskrivning av effekt och resultat	12
3.2.4	Analys av effekt och resultat	12
3.2.5	Förslag till utveckling och förbättring	12
3.3	Cirkulärt	12
3.3.1	Klimatneutralt – Cirkulärt	12
3.3.2	Beskrivning av genomförda åtgärder	13
3.3.3	Beskrivning av effekt och resultat	14
3.3.4	Analys av effekt och resultat	14
3.3.5	Förslag till utveckling och förbättring	14
4	Målområde Biologisk mångfald och Ekosystemtjänster	16

4.1	Biologisk mångfald och ekosystemtjänster.....	16
4.1.1	Andelen inköpta material som främjar biologisk mångfald i tillverkningsledet ska öka (Renovering & Nyproduktion)	16
4.1.2	Den biologiska mångfalden och grönytefaktorn på våra fastigheter ska öka (Renovering, Nyproduktion, Drift &skötsel)	16
4.2	Beskrivning av genomförda åtgärder	17
4.3	Beskrivning av effekt och resultat	17
4.4	Analys av effekt och resultat	17
4.5	Förslag till utveckling och förbättring	17

1 Inledning

Framtidenkoncernen bedriver ett ambitiöst hållbarhetsarbete, med fokus på de områden där vi har stor påverkan. Inom den ekologiska dimensionen utgår vi framför allt från *Göteborgs Stads Miljö- och klimatprogram 2021–2030* med tillhörande planer. Programmet har sin utgångspunkt i FN:s globala hållbarhetsmål *Agenda 2030*, *Sveriges nationella miljömålssystem*, *Parisavtalet* och de utmaningar som Göteborg som samhälle och Göteborgs Stad som organisation står inför för att klara omställningen till ett ekologiskt hållbart samhälle. Målbilden för programmet är att Göteborg ska ställa om till en ekologiskt hållbar stad till 2030. Det innebär att Göteborg ska vara en av världens mest progressiva städer när det kommer till att förebygga och åtgärda miljö- och klimatproblem. Våra barn och kommande generationer ska inte belastas med problem som vi själva kan lösa. Inte heller ska människor, djur och natur i andra länder behöva påverkas negativt av hur vi verkar.

Programmet har tre fokusområden: *Människan*, *Naturen* och *Klimatet*. För att passa Framtiden har vi stuvat om målen och har i stället huvudområdena *Giftfritt*, *Klimatneutralt* samt *Ekosystemtjänster & biologisk mångfald*. Människan – och då framför allt våra hyresgäster – löper som en röd tråd genom alla dessa områden. När vi har värderat vår betydande miljöpåverkan har vi beaktat var i våra processer en miljöpåverkan uppstår för att hålla fokus på var insatser gör störst skillnad. För att tydliggöra detta så synliggör gör vi i vilka processer som de olika målen ska beaktas. Inom koncernen använder vi olika benämningar och är organiserade på lite olika sätt, och såklart dockar varje bolag in målen så att det passar respektive verksamhet och planering. Övergripande har vi valt att använda processbegreppen *Nyproduktion*, *Renovering*, *Drift & Skötsel*, *Kontorsverksamhet* samt *Förutsättningar för våra hyresgäster att leva hållbart*. Vidare har vi ett mål som bara har betydande relevans för Störningsjourens uppdrag.

Varje år gör Framtidens Miljögrupp en nyvärdering av våra betydande miljöaspekter. Det innebär att över åren kan vissa mål försvinna och nya komma till. Orsaken kan variera, allt ifrån att vi har jobbat så framgångsrikt att vi kommit i mål, till att omvärldsfaktorer bidragit till att en aspekt blivit mer eller mindre betydande. I den miljöutredning som ligger till grund för vår bedömning av miljöaspekter har såklart en prioritering gjorts – vi kan helt enkelt inte arbeta med allt på alla nivåer samtidigt. Och när ett område minskar i betydelse, så finns behov att se över om något annat ska prioriteras upp. Samtidigt kräver de flesta av målen en kraftig omställning och är långsiktiga, med siktet inställt på 2030. Det innebär att vi har möjlighet till ett systematiskt och stabilt målarbete.

Inom några områden är utvecklingsbehovet inte lika stort. Samtidigt är detta områden där det är viktigt att vidmakthålla den nivå som vi uppnått idag, inte sällan tack vare att vi bedrivit ett aktivt arbete inom området. Flera av dessa ingår även i stadens uppföljning. Dessa kategoriseras som *Bevara & uppmuntra*. Detta för att påvisa att övriga mål ska prioriteras om våra resurser inte räcker till allt.

2 Målområde Giftfritt

Vi ska säkerställa att de material och produkter som vi använder i våra fastigheter inte innehåller ämnen som är skadliga för våra hyresgäster och medarbetare eller för göteborgssamhället. Inte heller ska de negativt påverka miljö och människor uppströms i tillverkningsledet eller nedströms när de hanteras som avfall eller allra helst cirkuleras i återvinnings- och återbruksprocesser. Att dokumentera och logga våra produkter i våra fastigheter är viktigt för att möjliggöra framtida återbruk.

Vårt redskap för detta är Byggvarubedömningen. Målet är att alla byggprojekt har en kvalitetssäkrad loggbok som innehåller alla material och produkter som använts.

Vi ska sträva efter att använda produkter som varken innehåller utfasningsämnen eller prioriterade riskminskningsämnen, d.v.s. som har bedömningen

Rekommenderas (grön). Vi ska även se till att vi i princip inte använder

utfasningsämnen, d.v.s. minimerar produkter som har bedömningen Undviks (röd).

Även när det gäller kemiska produkter som vi själva köper in och använder i egen regi ska prioriterade riskminskningsämnen kraftigt minskas och utfasningsämnen minimeras.

2.1 Giftfritt

2.1.1 Andelen byggvaror och produkter i loggböckerna i Byggvarubedömningen som har totalbedömningen rekommenderas eller accepteras ska öka (Nyproduktion & Renovering)

Indikator	Utfall I 2022	Utfall I 2023	Utfall I 2024	Målvär de 2025	Målvär de 2030
Andel projekt som avslutats under året som har kvalitetssäkrade loggböcker (%)	85 %	90 %		100 %	100 %
Andel leverantörer på ramavtalen för "Servicearbeten och mindre entreprenader" som har kvalitetssäkrade loggböcker	0 %	0 %		100 %	
Andel produkter i loggböcker som färdigställts under året som har bedömningen Undviks (%)	4 %	2 %			
Andel produkter i loggböcker som färdigställts under året som har bedömningen Accepteras	85 %	83 %			

Andel projekt är beräknat på de upphandlade projekt som är avslutade under året. Vi har inte arbetat specifikt med att kvalitetssäkra loggböckerna, men i samtliga loggböcker finns registrerade produkter.

2.1.2 Antalet kemiska produkter med utfasnings- och prioriterade riskminskningsämnen som används i egen regi ska minska (Drift & skötsel)

Indikator	Utfall I 2022	Utfall I 2023	Utfall I 2024	Målvär de 2025	Målvär de 2030
Antal produkter innehållande utfasningsämnen (st/år)	227	186			
Antal produkter innehållande prioriterade riskminskningsämnen (st/år)	203	132			

2.2 Beskrivning av genomförda åtgärder

Vi har under året:

- Följt upp andelen loggböcker i BVB som en indikator i verksamhetsplanen (mål 100 %)
- Genomfört inventering av samtliga kontor och lokaler för att stämma av hur man följer kemikalielistan
- Använt checklista för kemikaliehantering som en bilaga till ordinarie skyddsronder för att säkerställa korrekt hantering och förvaring av kemikalier
- Genomfört riskbedömningar av kemikalier
- Skapat och hållit en intern miljöutbildning i kemikaliehantering för bolagets anställda

2.3 Beskrivning av effekt och resultat

Vi har sett att:

- Genom att lyfta vikten av loggböcker i bolagets verksamhetsplan har fler loggböcker skapats
- Vi behöver bli bättre och tuffare på att hantera avvikelser, samt ej föreskriva produkter som är bedömda som undviks
- Trots information och organiserade utrensningar av kemikalier har vi väldigt många kemiska produkter i vår verksamhet
- Det är svårt att få ordning på vilka kemikalier som köps in och hur de hanteras då det är många personer i organisationen som hanterar detta
- På grund av att maskiner och fordon kräver vissa typer av kemikalier är det svårt att få kontroll på och begränsa dessa

2.4 Analys av effekt och resultat

Vår slutsats är att:

- Vikten av att arbeta med loggböcker har blivit tydligare då det lyfts i verksamhetsplanen
- Det krävs ytterligare åtgärder för att begränsa inköp av skadliga kemikalier

- Det behöver bli tydligare att användningen av skadliga kemikalier är en arbetsmiljöfråga
- Genom kemikalieutbildningar har det skett ett kunskapslyft då de som gått utbildningen ser att det är en viktig fråga att arbeta med

2.5 Förslag till utveckling och förbättring

Vi har identifierat tre åtgärder:

- Avsatta resurser för att kvalitetssäkra loggböcker i Byggvarubedömningen (definiera vad det innebär att kvalitetssäkra en loggbok)
- Säkerställa att vi inte föreskriver produkter som är bedömda som undviks när det finns bättre alternativ
- Fortsatt erbjuda riktade utbildningar för ökad kunskap kring kemikaliehantering
- Fortsatt genomförande av riskbedömningar för att öka kunskapen om rätt och säker hantering av skadliga ämnen (kopplat till arbetsmiljö)
- Avsatta resurser för att jobba med substitution

3 Målområde Klimatneutralt

Att kraftigt minska klimatpåverkan är en av våra största miljöutmaningar. Göteborgs Stads mål är att vara klimatneutralt år 2030. Staden är utvald och har skrivit under att vara en av EU:s *100 klimatneutrala och smarta städer* som ska vara föregångare i omställningen i Europa. Utöver *Göteborgs Stads Miljö- och klimatprogram*, så utgår våra mål från Göteborgs Stads *Energiplan 2022–2030*, *Elektrifieringsplan 2022–2030* samt *Avfallsplan 2021–2030*. Framtiden har även ställt sig bakom *Allmännyttans Klimatinitiativ* samt *Avsiktsförklaring för cirkulärt byggande Göteborg* ("Handslaget").

Inom Framtiden har vi valt att sortera detta omställningsarbete inom tre olika fokusområden: Minskad klimatpåverkan, Energieffektivisering och Cirkulärt.

Inom området **Minskad klimatpåverkan** fokuserar vi på de två delområden som står för Framtidens största klimatpåverkande utsläpp:

- **Minskad klimatpåverkan från våra byggprojekt**, inklusive omställning till utsläppsfria och elektrifierade arbetsmaskiner och transporter. Vi ska minska vår klimatpåverkan med **50% redan 2025** i såväl renoverings- som nybyggnadsprojekt, och minska med hela **90% 2030**. Framför allt är det i materialvalen vi gör skillnad, genom att i hög grad välja återbrukade, återvunna och fossilfria material med låga utsläpp i tillverknings- och transportledet.
- **Minskad klimatpåverkan från våra hyresgästers transporter**. Genom att genomföra Framtidens ambitiösa mobilitetsatsning skapar vi förutsättningar för våra hyresgäster att minska sina klimatpåverkande utsläpp och bidra till att Göteborg är en stad med minimerade utsläpp från transporter.

Inom området **Energieffektivisering** fortsätter vi att minska användningen av fjärrvärme och el, ett systematiskt arbete som vi bedrivit i många år. Vi har två energieffektiviseringsmål som är relativt likvärdiga. Stadens målnivå är formulerat i primärenergi och motsvarar en minskning av fjärrvärme med 30% och fastighets-el (inklusive den verksamhetsel som vi har rådighet över, såsom till tvättstugor och utebelysning) med 25% 2009–2030. Enligt *Klimatinitiativet* ska den köpta normalårskorrigerade energi minska med 30% 2007–2030. Nyproduktion bidrar till måluppfyllelse med en energianvändning motsvarande 75% av kraven i BBR, vilket även uppfyller kravnivån i stadens ramverk för gröna obligationer. Vi skapar även förutsättningar för våra hyresgäster att minska sin elanvändning och fokuserar på att producera lokal förnybar energi, framför allt genom en kraftfull satsning på solceller enligt *Framtidenkoncernens plan för solenergi 2023–2030*. Vi ska även utveckla smarta energisystem med tekniker som effektstyrning och energilager.

Att ställa om till **cirkulära** principer är viktig för att minska vår och hyresgästernas klimatpåverkan och vår konsumtion av varor och material behöver minska och effektiviseras. Vi ska nyttja den redan byggda miljön i så hög grad som möjligt; bevara, reparera och återanvända det vi kan. Vi skapar förutsättningar för att material tillgängliggörs för andra. Vi förebygger uppkomsten av avfall och det som

ändå uppstår ska gå till återvinning. Framför allt mäter vi detta med indikatorn för minskad klimatpåverkan. Men för att hålla ett särskilt fokus på återbruk så har vi en indikator där vi gör en statusbedömning av hur aktivt och effektivt vi arbetar med frågan.

3.1 Minskad klimatpåverkan

3.1.1 Klimatneutralt – Minskad klimatpåverkan

3.1.1.1 Klimatpåverkan ska minska i våra byggprojekt med 50% 2025 och 90% 2030 (Renovering & Nyproduktion)

Indikator	Utfal I 2022	Utfal I 2023	Utfal I 2024	Målvär de 2025	Målvär de 2030
Minskade klimatpåverkande utsläpp i nyproduktion (%)					
[Indikator för renovering är under framtagande]				-50 %	-90 %

3.1.1.2 Eldrivna arbetsmaskiner på och transporter till byggplatsen ska öka (Nyproduktion & Renovering)

Indikator	Utfal I 2022	Utfal I 2023	Utfal I 2024	Målvär de 2025	Målvär de 2030
Andel el av total energianvändning för arbetsmaskiner på våra byggarbetsplatser (%) (i under året avslutade projekt)	0 %				
Andel el av total energianvändning för transporter till våra byggarbetsplatser (%) (i under året avslutade projekt) (%)	0 %				

Inget vi följt upp i dagsläget

3.1.1.3 Våra egna arbetsmaskiner ska senast 2025 drivas på el-, vätgas- eller biogas som är förnybart producerad. För de arbetsmaskiner där dessa alternativ inte finns tillgängliga ska de, när det är möjligt, drivas med annat förnybart bränsle som är hållbart producerat. (Drift & skötsel)

Indikator	Utfal I 2022	Utfal I 2023	Utfal I 2024	Målvär de 2025	Målvär de 2030
Andel el- eller vätgasdrivna arbetsmaskiner [%]	61,9 %	35,5 %			
Antal el- eller vätgasdrivna arbetsmaskiner (st)	91	284			
Andel förnybart drivna arbetsmaskiner (%)	0 %	0 %			
Antal förnybart drivna arbetsmaskiner (st)	0	0			

3.1.1.4 2030 har Framtidenkoncernen ett attraktivt och effektivt mobilitetserbjudande som skapar förutsättningar för bostadsproduktion och bidrar till ett ökat hållbart resande (Förutsättning för hyresgäster att leva hållbart). OBS! Mobilitet följs inte upp i denna rapport för året 2022, då utvecklingsarbete kopplat till denna uppföljning framåt pågår tillsammans med Mobilitetsgruppen . Detta avsnitt ska alltså inte fyllas i våren 2023, varken indikatorerna eller analysdelarna.

3.1.2 Beskrivning av genomförda åtgärder

Vi har:

- beslutat att alla handhållna maskiner som köps in ska vara av fossilfri karaktär. Skulle man behöva köpa in något som drivs av fossilt bränsle skall detta önskemål motiveras samt beslutas av bolagets utnämnda maskingrupp.
- vi har varit delaktiga i arbetet med förenklat klimatberäkningsverktyg
- arbetat vidare med att öka återbruket i våra projekt vilket bidrar till minskad klimatpåverkan. Beskrivs närmare under cirkulärt.

3.1.3 Beskrivning av effekt och resultat

Vi har sett att:

- inköp av handhållna maskiner av fossilfri karaktär utförs i större omfattning än tidigare.
- det finns ett bredare intresse bland bolagets projektledare kring frågan om klimatpåverkan i projekt och framförallt återbruk
- det finns en osäkerhet för hur man ska ta sig an frågan om klimatkrav och en rädsla för ekonomisk intressekonflikt.

3.1.4 Analys av effekt och resultat

Vår slutsats är att:

- Ju bättre utbud bland fossilfria handhållna maskiner desto enklare att fasa ut det gamla fossildrivna beståndet.
- Vi behöver hitta ett tydligt och enkelt arbetssätt för projektledare att ta sig an frågan om klimatpåverkan i projekten.
- Vi behöver också bli lite modigare och våga testa att ställa tuffare krav i upphandling.

3.1.5 Förslag till utveckling och förbättring

För att minska klimatpåverkan kommer vi bland annat:

- fortsätta att uppmuntra till fossilfria alternativ framför annat. Vi kommer fortsätta att vara kritiska och tuffa med önskemål av fossil karaktär.
- behöva utveckla ett sätt att förvara batterier på i och med omställningen samt kraven.
- se över hur vi ska arbeta med uppföljning av samtliga krav som ställs och kommer behöva ställas i projekt
- börja arbeta med klimatberäkningsverktyget under 2024 och ser också att det finns önskemål om vidareutveckling av verktyget med exempelvis

- användarvänlighet, tillägg av fler moduler och ett livscykelperspektiv
- att se över om vi kan revidera lönsamhetskalkylen och lägga till klimataspekten (inkl. energi) för att få med alla hållbarhetsaspekter i våra projektkalkyler

3.2 Energieffektivisering

3.2.1 Klimatneutralt – Energieffektivisering

3.2.1.1 Energianvändningen ska minska med 30% (Renovering, Nyproduktion, Drift & skötsel)

Indikator	Utfall I 2022	Utfall I 2023	Utfall I 2024	Målvär de 2025	Målvär de 2030
Uppmätt normalårskorrigerad energianvändning omräknat till primärenergital i enlighet med BBR (kWh/m ² , år)	104	104			
Uppmätt köpt normalårskorrigerad energi (kWh/m ² år)	117	118			
Minskad mängd köpt normalårskorrigerad energi med 2007 som basår (%)	- 19,4 %	- 18,8 %			-30 %
Minskad mängd normalårskorrigerad energi omräknat till primärenergital i enlighet med BBR med 2010 som basår (%)	- 17,9 %	- 17,8 %			-28 %

3.2.1.2 Alla takytor med goda förutsättningar ska förses med solceller (Nyproduktion & Renovering)

Indikator	Utfall I 2022	Utfall I 2023	Utfall I 2024	Målvär de 2025	Målvär de 2030
Ackumulerad installerad effekt [kWp] 2023–2030	1 60 3	2 04 4			8 700

3.2.1.3 Uppdrag: Starta pilotprojekt för att utveckla och implementera tekniker för smart styrning av och flexibilitetstjänster för effektanvändning i elnätet i kombination med energilagring (Renovering)

3.2.1.4 Uppdrag: Starta pilotprojekt för att undersöka möjligheten att i stor skala minska värmeeffektoppar i fjärrvärmesystemet genom smart styrning och värmelagring (Renovering)

Indikator	Utfall I 2022	Utfall I 2023	Utfall I 2024	Målvär de 2025	Målvär de 2030
Uppdraget är genomfört					

3.2.2 Beskrivning av genomförda åtgärder

Under 2023 har vi till stor del arbetat framåtblickande med både nyckeltal och driftkostnader i fokus. Arbetet med att utreda energieffektivisering i ombyggnadsprojekt är numer rutinmässigt och kommer ge god effekt på sikt. Driftoptimering och effektreducering med befintlig teknik har utvärderats och vidareutvecklats. Ett storskaligt pilotprojekt för att minska legionellarisk och energiförluster genom demontering av gamla handdukstorkar har påbörjats.

3.2.3 Beskrivning av effekt och resultat

Utfallet för energi 2023 var sämre än 2022 då vi på grund av energikris stängde av en stor del av våra frånluftsvärmepumpar december 2022 och återaktiverade dessa först oktober 2023. Åtgärden försämrar nyckeltalen men avlastar elnätet. Minskad elanvändning är idag prioriterad och värmepumparna kommer på sikt att avvecklas. De åtgärder som genomförts under året har ännu inte gett något större utfall i energianvändning.

3.2.4 Analys av effekt och resultat

Under året kom en förvarning om kommande tvingande lagstiftning om energieffektivisering av befintligt bostadsbestånd i form av EU-direktivet EPBD. Det har redan nu underlättat kommunikation och prioritering av energieffektivisering i ombyggnadsprojekt.

3.2.5 Förslag till utveckling och förbättring

Vi har identifierat följande förslag till utveckling och förbättring:

-
-

3.3 Cirkulärt

3.3.1 Klimatneutralt – Cirkulärt

3.3.1.1 Avfallsmängden i våra byggprojekt ska minska med 40% (Renovering & Nyproduktion)

Indikator	Utfal 2022	Utfal 2023	Utfal 2024	Målvär de 2025	Målvär de 2030
[Indikator är under utveckling]					-40 %

3.3.1.2 Graden av återbruk ska öka (Renovering & Nyproduktion)

3.3.1.3 Inköpta berg- och jordprodukter i byggprojekten ska i hög grad bestå av återanvänt eller återvunnet material (Renovering & Nyproduktion)

3.3.1.4 Överskottsmassor som tekniskt och miljömässigt bedömts användbara ska återanvändas eller återvinnas (Renovering & Nyproduktion)

Indikator	Utfall 2022	Utfall 2023	Utfall 2024	Målvär de 2025	Målvär de 2030
Andel återanvända eller återvunna massor i byggprojekten (%)					

3.3.1.5 Våra hyresgästers konsumtionsbaserade utsläpp och avfallsmängder ska minska (Förutsättningar att leva hållbart)

Indikator	Utfall 2022	Utfall 2023	Utfall 2024	Målvär de 2025	Målvär de 2030
Mängd restavfall (kg per lägenhet)	310	297		300	231

3.3.1.6 2030: Minst 90 % av användarna ska vara nöjda med avfallshanteringen (Förutsättningar att leva hållbart)

Indikator	Utfall 2022	Utfall 2023	Utfall 2024	Målvär de 2025	Målvär de 2030
Kundnöjdhet avfallshantering (%)	79,1 %	79,7 %			90 %

3.3.1.7 2030: Alla boende ska ha fastighetsnära möjligheter att lämna produkter till återanvändning (Förutsättningar att leva hållbart)

Indikator	Utfall 2022	Utfall 2023	Utfall 2024	Målvär de 2025	Målvär de 2030
Andel fastigheter där det finns möjlighet att fastighetsnära lämna produkter och material till återanvändning (%)					

I dagsläget har vi endast följt upp hur stor andel av våra områden där man har möjlighet att lämna textil till återanvändning.

Oklart vad som faktiskt ska räknas som fastighetsnära återanvändning (textil, återbruksrum, bokbytarhyllor etc.) och definitionen av fastighet. Förslag att räkna andel områden istället.

3.3.1.8 De konsumtionsbaserade utsläppen, engångsartiklar och avfallsmängden från vår kontorsverksamhet ska minska (Bevaka & uppmuntra)

3.3.2 Beskrivning av genomförda åtgärder

Vi har gjort följande:

- Följer upp mängden avfall i våra projekt

- Arbetat vidare med ett pilotprojekt med målet att nå 100 % återbruk (konvertering lokal till lägenheter)
- Haft workshops med återbruksfokus för alla projektledare som ett startskott för arbete med återbruksstrategi.
- Börjat inventera befintliga förråd för att identifiera lokala hubar för återbruk på distrikten.
- Tillfört fler miljörum och miljöhus med full sortering i befintligt bestånd
- Renoverat soprum till miljörum och utökat till full sortering
- Utökat antalet boxar för textilinsamling
- Alla nyanställda går en miljöutbildning med information om vad man ska tänka på vid inköp och hur man ska hantera avfallet på kontoret för att minska de konsumtionsbaserade utsläppen, engångsartiklar och avfallsmängden från vår kontorsverksamhet
- Lanserat klimatsmart kontor på miljöportalen på vårt intranät

3.3.3 Beskrivning av effekt och resultat

Vi har sett följande:

- Vi behöver identifiera indikator för avfall i projekt för att kunna arbeta mer aktivt med frågan
- Fler projektledare tänker bevarande och återbruk i sina projekt
- Minskad mängd restavfall per lägenhet
- Ökad mängd förpackningar/återvinning
- Ökad mängd textilinsamling
- Ökad kundnöjdhet avfallshantering (även i klimatsmart boende enkäten där vi har mer relevanta frågor kopplat till avfallshanteringen)

3.3.4 Analys av effekt och resultat

Vår slutsats är:

- att det finns ett intresse att jobba med återbruk och om vi blir tydligare i vad som gäller och får till enkla flöden kommer det att få bra effekt
- att det arbete vi gör med att öka andelen hushåll med tillgång till fastighetsnära källsortering, och renovering av befintliga utrymmen, ger resultat i minskade restavfallsmängder och ökad återvinning.

3.3.5 Förslag till utveckling och förbättring

För att kunna öka andelen återbruk i våra renoveringsprojekt behöver vi:

- Formulera en tydlig strategi samt ett arbetssätt kring återbruk i projekt och i förvaltning
- Lyfta återbruk/klimatpåverkan som en viktigare parameter för investeringsbeslut
- Föra en dialog med hyresgästföreningen kring återbruk och standardhöjande åtgärder.

För att ge våra hyresgäster förutsättningar att minska sina konsumtionsbaserade utsläpp behöver vi:

- Inventera vilka möjligheter till fastighetsnära återanvändning som finns i våra områden.
- Fortsätta att informera våra hyresgäster om vilka möjligheter som finns till

återanvändning och avfallshanteringen i området.

4 Målområde Biologisk mångfald och Ekosystemtjänster

Förlusten av biologisk mångfald är ett av de största globala miljöproblemen idag enligt FN:s vetenskapliga expertpanel för biologisk mångfald IPBES och ett område där Framtiden kan göra stor skillnad för Göteborg med stora markytor spridda över staden. Det övergripande målet för Göteborg är att ha en hög biologisk mångfald, vilket innebär att Göteborg senast 2030 ska ha tillräckliga arealer av naturtyper och livsmiljöer med rätt skötsel för att bevara de arter som finns i kommunen och ge förutsättningar för att utveckla ekosystemtjänster. Göteborgs Stad ska också bidra till den biologiska mångfalden regionalt, nationellt och globalt. För Framtiden innebär det att vi i så väl planering, projekt som förvaltning ska vi tillvarata och utveckla andelen grönska, biologisk mångfald och ekosystemtjänster. Vår gröna infrastruktur ska även utvecklas som en del i insatserna för klimatanpassning för att möta de oönskade effekterna av klimatförändringar. Vi ska även säkerställa att de material, biobaserade, som vi köper in – direkt eller via entreprenad – främjar biologisk mångfald uppströms i produktionsledet. Detta är av extra stor vikt då vi för minskad klimatpåverkan ökar andelen biobaserade material.

4.1 Biologisk mångfald och ekosystemtjänster

4.1.1 Andelen inköpta material som främjar biologisk mångfald i tillverkningsledet ska öka (Renovering & Nyproduktion)

Indikator	Utfall 2022	Utfall 2023	Utfall 2024	Målvär de 2025	Målvär de 2025
Indikator under utveckling (andel inköpta material som främjar biologisk mångfald)					

4.1.2 Den biologiska mångfalden och grönytefaktorn på våra fastigheter ska öka (Renovering, Nyproduktion, Drift & skötsel)

Indikator	Utfall 2022	Utfall 2023	Utfall 2024	Målvär de 2025	Målvär de 2025
Indikator under utveckling (ökad biologisk mångfald och grönytefaktor på våra fastigheter)					

4.2 Beskrivning av genomförda åtgärder

- Konverterar bruksgräsmattor till höggräsytor för mångfaldsstimuli bland våra pollinerare.
- Väljer rätt träd på rätt plats för ett maximalt uttag av trädens ekosystemtjänster samt mångfaldsstimuli.
- Gör faunadepåer i och omkring våra naturmarker för mångfaldsstimuli bland tex. insekter och svampar.
- Bygger fågelholkar och insektshotell för att underlätta för bland annat bin och fåglar.
- Naturmarksinventering för att se vilka typer av värden vi har bland flora och fauna.

4.3 Beskrivning av effekt och resultat

Vi vet att valda åtgärder som beskrivs ovan ska ge upphov till positiva effekter och resultat över tid, men däremot har vi än så länge inget bra mätinstrument som kan visa oss tex. vad för typ av nya arter som dykt upp samt vart eller i vilken utsträckning de specifika träden bidrar med ekosystemtjänster. Naturmarksinventeringen som är utförd är så pass ung att det är för tidigt att säga om något har förändrats.

4.4 Analys av effekt och resultat

Analys är inte möjlig i nuläget.

4.5 Förslag till utveckling och förbättring

- Fortsätta konvertera bruksgräsmatta till höggräs.
- Fortsätta anlägga äng där det är möjligt.
- Fortsätta arbeta med rätt träd på rätt plats-metoden för maximalt uttag av de olika ekosystemtjänsterna träden bidrar med, men också för mångfaldens skull.
- Fortsätta skapa faunadepåer och / eller högstammar för att stimulera de arter som är såväl direkt som indirekt beroende av död ved.
- Fortsätta nyansera vår artpalett i våra planteringar för att på så vis öka växternas resiliens, det vill säga motståndskraft mot störningar vid tex klimatförändring.